

KOHTUMÄÄRUS

Kohus	Tallinna Halduskohus
Kohtunik	Tiina Pappel
Otsuse tegemise aeg ja koht	24. oktoober 2008. a, Tallinn
Haldusasja number	3-08-846
Haldusasi	Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti taotlus D.C.´i väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja pikendamiseks.
Menetlusosalised	Taotluse esitaja – Kodakondsus- ja Migratsiooni amet (edaspidi KMA), esindaja Aleksei Kuznetsov Isik, kelle suhtes taotletakse haldustoiminguks loa pikendamist D.C. (sünd. xx. xx.xxxx. a Eestis), tema esindaja riigi õigusabi korras advokaat Alar Neiland
Kohtuistungi toimumise aeg	24. oktoobril 2008. a, Tallinnas
Resolutsioon	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pikendada D.C.i väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaega kuni väljasaatmiseni, kuid mitte kauemaks kui 24. detsembrini 2008. a (k.a.) 2. Määrata Advokaadibüroo AE Consult vandeadvokaat Alar Neilandi poolt D.C.ile osutatud riigi õigusabi tasu suuruseks 840 krooni.
Edasikaebamise kord	Kohtumääruse peale võib esitada määruskaebuse Tallinna Ringkonnakohtule Tallinna Halduskohtu kaudu hiljemalt 3. novembril 2008. a.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. D.C. on Vene Föderatsiooni kodanik, kes saabus oma sõnade kohaselt Eestisse 1999. a aprillis viisa EST0108102 alusel Venemaalt rongiga läbi Narva piiripunkti. Isik ei lahkunud Eestist viisaga lubatud viibimisaja lõppedes, kuna ta soovis taotleda Eestis tähtajalist elamis- ja tööluba. KMA andmebaasides puuduvad muud andmed viisa ja piiride ületuse kohta.

2. KMA tegi 18.04.2005 seadusliku aluseta Eesti Vabariigis viibivale D.C.´ile ettekirjutuse nr 1008333824 Eestist lahkumiseks hiljemalt 24.04.2005 ning kohaldas lahkumisettekirjutuse täitmiseks järelevalvemeetmeid. Isik ei järginud järelevalvemeetmeid ega lahkunud Eesti Vabariigist.

3. D.C. esitas 25.04.2005 sooviavalduse erandina siseriigis elamisloa taotlemiseks, kuid see jäeti KMA poolt 25.05.2005 rahuldamata.

4. 29.04.2008 peeti Eesti Vabariigis ebaseaduslikult viibiv D.C. KMA Tallinna migratsioonibüroo inspektorite poolt kinni. Kuna isikul puudusid reisidokumendid ei olnud väljasaatmist võimalik 48 tunni jooksul lõpule viia ning seetõttu esitas KMA 30.04.2008 taotluse D.C.´i paigutamiseks väljasaatmiskeskusesse (edaspidi VSK) kuni tema väljasaatmiseni Eesti Vabariigist.

5. Tallinna Halduskohus andis 30.04.2008 loa D.C.´i paigutamiseks VSK-sse kuni tema väljasaatmiseni, kuid mitte kauemaks kui 30.06.2008. 27.06.2008 kohtumäärusega pikendas kohus D.C.´i VSK-s viibimise tähtaega kuni 30.08.2008.

6. 22.08.2008 saabus kohtule KMA taotlus D.C.´i VSK-s kinnipidamise tähtaja pikendamiseks ning 26.08.2008 kohtumäärusega pikendas kohus isiku VSK-s viibimise tähtaega kuni 26. oktoobrini 2008. a.

7. 17. oktoobril 2008. a saabus kohtusse järjekordne taotlus D.C.´i VSK-s kinnipidamise tähtaja pikendamiseks kahe kuu võrra vastavalt väljasõidukohustuse- ja sissesõidukeelu seaduse (edaspidi VSS) §-le 25.

KODAKONDSUS- JA MIGRATSIOONIAMETI TAOTLUS

8. Vastavalt VSS § 14 lõikele 1 saadetakse välismaalane Eestist välja lahkumisettekirjutuse sundtäitmise tähtaja saabumisel. Kuna D.C.´il ei olnud kinnipidamisel kehtivat reisidokumenti, puudus võimalus väljasaatmise lõpule viimiseks 48 tunni jooksul. VSK-s viibimise ajal pakuti D.C.´ile täitmiseks ning tagasipöördumistunnistuse vormistamiseks Vene Föderatsiooni Suur- saatkonna poolt nõutavaid taotlusankeete, kuid väljasaadetav keeldus KMA-ga koostööd tegemast, seletades seaduserikkumist sooviga jääda elama Eestisse.

9. KMA edastas 28.05.2008 Välisministeeriumile vormikohase tagasivõtutaotluse Vene Föderaalsetele Migratsiooniteenistusele (edaspidi FMT) edasiandmiseks, kuna reisidokumentide vormistamine viibis isiku kaasaaitamiskohustuse täitmata jätmise tõttu. KMA on jätkuvalt seisukohal, et D.C.´i väljasaatmine on võimalik Euroopa Ühenduse (edaspidi EÜ) ja Vene Föderatsiooni vahelise tagasivõtulepingu raames, kuna isiku näol on tegemist EÜ liikmesriigi territooriumil ebaseaduslikult viibiva Vene Föderatsiooni kodanikuga. Isiku väljasaatmine tagasivõtulepingu raames ei eelda kaasaaitamist ning selliste isikute tagasipöördumistunnistusega dokumenteerimist ei saa takistada väljasaadetava kaasaaitamiskohustuse täitmata jätmine. 08.09.2008. a. edastas Välisministeerium KMA-le FMT vastuse tagasivõtutaotlusele, millest ilmnes, et kontrolli tulemusena ei leidnud kinnitamist D.C.´i Vene Föderatsiooni kodakondsusesse kuulumise fakt ning sel alusel jäeti ka tagasivõtutaotlus rahuldamata.

10. 11.09.2008. a. edastas KMA Välisministeeriumi vahendusel FMT-le vastuse FMT 08.09.2008. a. kirjale, milles palub täiendavalt kontrollida, mis ajast alates ei kuulu isik Vene Föderatsiooni kodakondsusesse ning kui selgub, et isik loobus Vene Föderatsiooni kodakondsusest peale Eestisse saabumist, siis palus KMA D.C.´i tagasivõtutaotlus uuesti menetlusse võtta tagasivõtulepingu art. 2 lg 1 alusel, mille kohaselt kuuluvad tagasivõtmisele ka need riigis ebaseaduslikult viibivad isikud, kellel oli liikmesriigi territooriumile sisenemisel Vene Föderatsiooni kodakondsus, kuid kes on hiljem sellest loobunud Vene Föderatsiooni õigusaktide kohaselt ega ole saanud liikmesriigi või mõne teise riigi kodakondsust või elamisluba. KMA-le teada olevatel andmetel puudub D.C.´il mõne kolmanda riigi kodakondsus. Samuti ei ole isikul Eesti või muu

Euroopa Ühenduse riigi elamisluba. Ühtlasi palus KMA FMT-l ka välja selgitada, millistel alustel väljastati D.C.ile 30.06.1995. a.Vene Föderatsiooni välispass nrxxxxxxx. Sellele kirjale ei ole KMA veel vastust saanud. Eeltoodud põhjustel leiab KMA jätkuvalt, et isiku väljasaatmine on perspektiivikas ning palub pikendada D.C.i väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaega 2 kuu võrra.

D.C.I SEISUKOHT TAOTLUSE SUHTES

11. D.C.'i esindaja palub kohtul jätta KMA taotlus rahuldamata. Kohus peab langetama kaalutusotsuse. Arvestada tuleb seda, et D.C. on elanud Eestis pikemat aega. 2005. a-l tehtud ettekirjutus ei olnud tehtud mõistliku aja jooksul. D.C. ei ole ohtlik Eesti julgeolekule. Samuti tuleb kaaluda väljasaatmise perspektiivikust. Väljasaatmiskeskuses kinnipidamise eesmärgiks ei tohi olla isiku kallutamine oma tahte muutmisele. D.C. on väljendanud soovi Eestist mitte lahkuda. D.C. on juba pool aastat viibinud väljasaatmiskeskuses ning mingil hetkel muutub tema kinnipidamine ebaproportsionaalseks. Samuti on D.C. KMA-le kättesaadav. Tal on kindel elukoht ja tema suhtes saab kohaldada järelevalvemeetmeid. Kui ta neid ei täida, saab meetmeid muuta. Tallinna Ringkonnakohtu 9. oktoobri 2008. a määruse p-s 13 samas asjas välistatakse halduskohtu poolt kaalutusõiguse kohaldamine, mida ei saa pidada õigeks.

KOHTU PÕHJENDUSED

12. Kohus leiab, et KMA taotlus D.C.'i väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja pikendamiseks on VSS § 2 lõike 1, § 14 lõike 3, § 18 lõike 1, § 23 lõike 1 ja § 25 alusel põhjendatud ning kuulub rahuldamisele. VSS § 2 lõike 1 kohaselt peab välismaalasel Eestis viibimiseks olema seaduslik alus. VSS § 14 lõike 3 kohaselt võib ebaseaduslikult Eestisse saabunud välismaalase Eestist välja saata ilma ettekirjutust tegemata ja halduskohtu loata. Kuna D.C.'il puudusid reisi-dokumendid, ei olnud D.C.'i suhtes võimalik VSS § 14 lõiget 3 rakendada ning D.C. paigutati 30.04.2008. a Tallinna Halduskohtu loa alusel VSK-sse. VSS § 25 kohaselt, kui väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja jooksul ei ole võimalik väljasaatmist täide viia, pikendab halduskohtus selleks pädeva kodakondsus- ja migratsiooniametniku taotlusel väljasaadetava väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaega kuni kahe kuu kaupa kuni väljasaatmise täideviimiseni või välismaalase vabastamiseni VSS § 24 lõike 2 või 3 järgi.

13. KMA taotlusest nähtuvalt puuduvad D.C.'il kuni käesoleva ajani väljasaatmiseks vajalikud reisi-dokumendid. D.C. on keeldunud täitmast tagasipöördumistunnistuse vormistamiseks vajalikke, Vene Föderatsiooni Suursaatkonna poolt nõutavaid taotlusankeete. On selgunud, et D.C.il ei ole käesoleval ajal Vene Föderatsiooni kodakondsust. Samas on KMA 11.09.2008 palunud Vene Föderatsiooni Migratsiooniteenistusel D.C.'i tagasivõtutaotlus uuesti menetlusse võtta Euroopa Ühenduse ja Vene Föderatsiooni vahelise tagasivõtulepingu art 2 lg 1 alusel, mille kohaselt kuuluvad tagasivõtmisele ka need riigis ebaseaduslikult viibivad isikud, kellel oli liikmesriigi territooriumile sisenemisel Vene Föderatsiooni kodakondsus, kuid kes on hiljem sellest loobunud Vene Föderatsiooni õigusaktide kohaselt ega ole saanud liikmesriigi või mõne teise riigi kodakondsust või elamisluba. Vaidlus puudub selle üle, et D.C.'il puudub Eesti või muu Euroopa Ühenduse riigi kodakondsus. Kuna KMA ei ole tänaseni eeltoodud kirjale vastust saanud, ei saa D.C.'i väljasaatmist pidada perspektiivituks.

14. D.C.i esindaja kohtuistungil esitatud väited ei anna alust D.C.'i VSK-st vabastamiseks. Asjaolud, kui kaua D.C. on Eesti Vabariigis elanud, millistel asjaoludel ta Eesti Vabariigist lahkus ning kas ta on või ei ole Eesti Vabariigile ohtlik ei ole väljasaadetava kinnipidamise tähtaja pikendamise otsustamisel asjaspepuutuvad. Neid asjaolusid hinnatakse lahkumisettekirjutuse tegemisel ja viibimisaluse andmise menetluses. KMA 18.04.2005 lahkumisettekirjutus on kehtiv

ning D.C.i erandina elamisloa taotlemise sooviavaldus on jäetud 25.05.2005 KMA poolt rahuldada. Tallinna Halduskohus on andnud 30.04.2008. a loa D.C.'i paigutamiseks VSK-sse. Loa pikendamisel kontrollib kohus ainult seda, kas esinevad isiku väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja pikendamise (VSS § 25) või isiku väljasaatmiskeskusest vabastamise (VSS § 24) alused ning kas isiku väljasaatmine on jätkuvalt perspektiivikas. VSS § 24 alusel D.C.i väljasaatmiskeskusest vabastamise alused puuduvad. Samuti asus kohus seisukohale, et D.C.'i väljasaatmine on jätkuvalt perspektiivikas.

15. Kohus nõustub D.C.'i esindaja väitega, et VSS § 10 võimaldab lahkumisettekirjutuse täitmise tagamiseks väljasaatmiskeskusesse paigutamise asemel kohaldada järelevalvemeetmeid. Samas on kohus seisukohal, et käesoleval juhul ei ole järelevalvemeetmete kohaldamine põhjendatud. Tallinna Halduskohus tuvastas 26. augusti 2008. a kohtumääruses (KMA taotlus D.C.i väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja pikendamiseks) järgneva: KMA tegi D.C.'ile 18.04.2005 ettekirjutuse Eesti Vabariigist lahkumiseks hiljemalt 24.04.2005 ning kohustas teda ettekirjutuse täitmise tagamiseks elama kindlaksmääratud kohas aadressil xxxxxxxx, Tallinn ning ilmuma KMA büroosse registreerimisele alates 21. aprillist 2005 igal neljapäeval kell 12.00. D.C. lahkumisettekirjutust ei täitnud. Kohus tegi eeltoodust järelduse, et D.C. ei täitnud ettekirjutuses ettenähtud järelevalvemeetmeid. See oli ka põhjuseks, miks KMA D.C.'i 29.04.2008 kinnipidamise järgselt esitas Tallinna Halduskohtule taotluse D.C.i paigutamiseks VSK-sse. Nagu nähtub KMA 30.04.2008 taotlusest Tallinna Halduskohtule, ei pidanud KMA proportsionaalseks D.C.'i viibimist vabaduses, kuna isik ei täitnud tema suhtes kohaldatud järelevalvemeetmeid ja oli alust arvata, et ta võib väljasaatmismenetlusest kõrvale hoiduda. D.C.'i esindaja poolt kohtuistungil esitatud väited järelevalvemeetmete täitmisest on seega paljasõnalised. Ühtlasi on kohus seisukohal, et D.C.'i viibimist 6 kuud väljasaatmiskeskuses ei saa pidada ebaproportsionaalselt pikaks VSK-s kinnipidamise tähtjaks, mis annaks kohtule aluse D.C.'i vabastamiseks. Eeltoodud kaalutlustel tuleb KMA taotlus rahuldada. D.C.'i esindaja nõustumine või mittenõustumine Tallinna Ringkonnakohtu 9. oktoobri 2008. a määruse motiividega ei ole käesoleva asja arutamisel asjasepuutuv. Kohus märgib, et Tallinna Ringkonnakohtu määrusele on võimalik edasi kaevata Riigikohtusse.

16. Tallinna Halduskohus määras 26. augusti 2008. a määrusega D.C.'ile riigi õigusabi tema esindamiseks loa andmise menetluses haldusasjas nr. 3-08-846 kohustuseta hüvitada riigi õigusabi tasu ja riigi õigusabi kulud. D.C.'i esindaja advokaat Alar Neiland on esitanud kohtule riigi õigusabi tasu arvestuse ning taotlenud riigi õigusabi tasu kindlaksmääramist. Dokumendist nähtuvalt esitati õigusabi D.C.'ile järgmises mahus: kohtulikuks menetluseks ettevalmistamine 1,5 tundi ning kohtulikus menetluses osalemine 0,5 tundi. Kohus on seisukohal, et taotlus tuleb rahuldada. Justiitsministri 26.01.2005. a määruse nr. 2 „Riigi õigusabi osutamise eest makstava tasu arvestamise alused, maksmise kord ja tasumäärad ning riigi õigusabi kulude hüvitamise ulatus ja kord“ § 12 lõigete 1 ja 2 ning § 13 kohaselt on isiku esindaja tasu halduskohtumenetluses haldusasja kohtulikuks menetluseks ettevalmistamise ja kohtulikus menetluses osalemise eest 210 krooni iga poole tunni kohta. Seega tuleb esindaja tasuks lugeda 4 x 210 krooni ehk kokku 840 krooni. Advokaadibüroo AE Consult ei ole käibemaksukohustuslane. Vastavalt justiitsministri 26. jaanuari 2005. a määruse nr. 2 §-le 6 maksab Eesti Advokatuuri juhatus riigi õigusabi osutajale tasu välja advokaadibüroopidaja taotluse alusel, millele on lisatud käesoleva määruse ärakiri.

Tiina Pappel
kohtunik